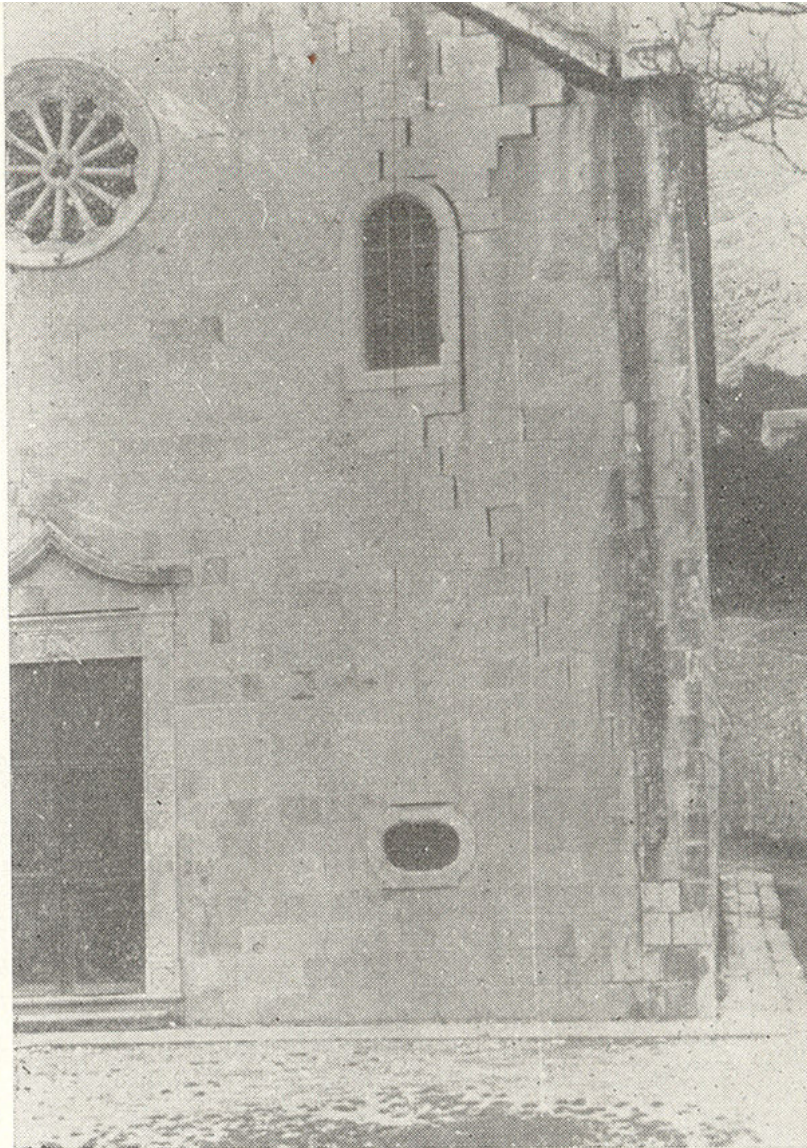

gradovah u turskom i karstjanskom. Aprila 6 1667 fra Stipan Batošić.« — Ovo je zapisano u Knjizi krštenih na prvoj strani, a bilješka je zatim ponovljena u istoj knjizi na osamdesetoj strani: »Aprila 6 1667. U sridu Velike nedilje bi velika i strašna trešnja, pade carkva Svi Svetih u Podgori. I oboriše se stine po svoj okolovini i razoriše gradove po turskom i karstjanskomu; to trešnjom čini se mnoga rušina od puka i šćete kako u Dubrovniku, Stonu pobi mnogi puk u Novomu, Kotoru, Budvi.« — Stojković Marjan, Podgora u XVII stoljeću. Obiteljske i demotične crtice od 1621 do 1730 godine. Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena. Knjiga XXIX svezak I, Zagreb 1933. str. 102.

3. »1667., miseca aprila na 6. bi velika trešnja zemlje, da se mnoge crkve razpukoše i kuće, a čeljad pobiše, U Podgori crkva Svisveti pade je polovica i u jednoj kući ubile stine dite. U Dubrovniku malo što i osta, tako glas dodje, da ji je mrtvi 8 hiljada prvoga puta, a tresla se onda zemlja veće puta u malo vrime i vazda je ubilo, a jedna kuća se prosula duboko 40 sežanja, a veće gori više čudo se čuda učinilo, ja nekti pisati«. — Rukopis pisan bosančicom čuva se u franjevačkom samostanu u Makarskoj. — Zlatović fra Stipan, Kronaka o. Pavla Šilobadovića o četovanju u Primorju (1662—86). Starine JAZU knjiga XXI, Zagreb 1889. str. 102.

Podgora, župna crkva

Izložba Muzeja grada Zagreba

ZAGREBAČKI GRADITELJ JANKO JAMBRIŠAK

Nastavljajući niz povremenih izložbi u atriju gradske vijećnice (Stari planovi Zagreba u siječnju, 15-godišnjica Službenog glasnika — u suradnji s Narodnim odborom grada Zagreba — u veljači), Muzej grada Zagreba priredio je sredinom ožujka o. g. svoju treću izložbu, posvećenu zagrebačkom graditelju Janku Jambrišaku. Rad ovog neobično plodnog i za razvoj Zagreba u drugoj pol. 19. st. veoma značajnog i zaslužnog graditelja bio je donedavno zapravo nepoznat. Dr Lelja Dobronić istražila je, sabrala i valorizirala rad Janka Jambrišaka, koji je svojim gradnjama udario pečat zagrebačkom Donjem gradu upravo u vrijeme njegova formiranja. Ova radnja (edicija Muzeja grada Zagreba 1959.) poslužila je kao osnova

kod postavljanja izložbe. Na više od trideset staklenih panoa bili su izloženi Jambrišakovi nacrti najznačajnijih zgrada u užem i širem centru grada ((Preradoviće-va, Braće Kavurića, Nikole Tesle, Zrinjevac, Kačićeva, Medulićeva, dio Ilice). Sve ove gradnje nose glavne karakteristike njegovog načina — simetrične, harmonične ulične fasade s klasicističko-renesansnim dekorativnim elementima, dvorišne fasade često sa zatvorenim drvenim verandama, a tlocrtna rješenja jednostavna i primjerena potrebama tadanjih stanovnika. Jambrišak je mnogo gradio i po tadanjoj periferiji Zagreba, pa je bilo izloženo i nekoliko takvih skromnijih malih objekata sa Pantovčaka, Radničkog dola, Vrhovca i Vinogradske ceste. Najlje-

pši ladanjski objekt ovog svestranog našeg graditelja — vila Okrugljak, također je našla mjesto na ovoj izložbi.

Uz nacрте, koji su sami po sebi zanimljivi, jer je Jambrišak bio izvrstan crtač i većinu je nacрта i akvarelirao, bile su izložene i fotografije pojedinih objekata. Adaptacije i dogradnje provedene na nekim kućama u novije vrijeme, dokazale su nažalost, da se nije uvijek poštivao ukus, sklad i mjera Jambrišakovih radova.

Dvije vitrine sa sitnim predmetima, svjedodžbama, obiteljskim fotografijama, osmrtnicama upotpunile su prikaz ličnosti Janka Jambrišaka, kojeg zbog njegove graditeljske aktivnosti kroz trideset i tri godine (1859—1892) i zbog preko stotinu izgrađenih objekata, zaista možemo smatrati, ako ne najvećim, a ono sasvim sigurno najplodnijim zagrebačkim graditeljem 19. stoljeća.

V. L.

NOVI EPIGRAFSKI SPOMENIK IZ OSIJEKA

Muzej Slavonije, Osijek, inv. br. 7419

Prilikom kopanja usjeka za novu cestu na donjogradskom Pristaništu, na sjevernom kraju Miljanovićeve ulice, nađena su prošle godine i dva ulomka nadgrobnog spomenika iz rimskog doba. Nađeni su slučajno i ne istovremeno, na maloj udaljenosti jedan od drugoga, i to u najgornjem sloju koji je tu nasut razmjerno nedavno, a dopremljen je negdje iz donjeg grada.

To su dva ulomka lijeve strane natpisne ploče, i to srednji i donji dio, koji se mogu međusobno spojiti, dok čitav gornji dio i desna strana nedostaju (MSO 7419, sl. 1). Materijal od koga je natpisni kamen bio izrađen, je srednje fini sivkasti vapnenc. Po obliku to je bila jednostavna pra-

vokutna ploča, uokvirena s prednje strane okolo naokolo jednostavnom plitko urezanim linijom, što čitavom objektu daje dosta primitivan izgled.

Dimenzije čitavog spomenika (sadašnja veličina 22×14 cm, debljina 8,5 cm), bile su kako izgleda, male oko 40×30 cm. Sačuvani tekst, od koga je preostalo svega nekoliko slova u 4 reda (odozgo nedostaju 2—3 reda), glasi djelomično rekonstruiran ovako:

(D. M.)
 (. ?)
 /. VIX (it)/
 AN (nos) /. . . . ?M (iliti) LEG (ionis)/
 II ADI (VTRI)
 CIS.D(?) (. . . . -PA?)
 REN (S. POS (uit)?).

Po njemu se može zaključiti, da se radi o nekom vojniku legije II. auditrix, ali nam se njegovo ime ni čin, kao ni godine starosti, nisu sačuvali, kao ni ime osobe koja podiže spomenik, ako je to bio sadržaj zadnjeg reda. Po karakteru slova i stilskim osobinama spomenika, kao i po onom što je dosad poznato o toj legiji i njenom boravku u ovim krajevima¹, možemo ga datirati u II. st. Iz Osijeka (Murse) poznato nam je dosada nekoliko spomenika, koji se odnose bilo na pojedine odjele (CIL III 3280), bilo na pojedine pripadnike ove legije (CIL III 10270, podiže isluženi custos armorum, M. Aurelije Ahilej svom sinu; CIL III 3283 — nadgrobni spomenik veterana T. Aurelija Avita), dok nam je iz Budimpešte (Aquincuma) poznat i nadgrobni natpis jednog Mursijca, veterana ove legije, što su mu ga podigla njegova djeca (CIL III, 3560). Na jednom dosad nepubliciranom votivnom natpisu iz Osijeka, MSO 635, kojemu je početak nešto oštećen, spominje se i jedan tribun ove i legije I. adiutrix. Po svemu sudeći, tu su dulje vremena boravili bar neki odjeli ove legije, što potvrđuje i ovaj najnoviji nalaz.

M. Bulat